

ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Γ'

ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 9 του Οκτώβρη 1905

ΓΡΑΦΕΙΑ: Οδός Οικονόμου αριθ. 4

ΑΡΙΘ. 167

ΣΤΟ ΣΗΜΕΡΝΟ ΦΥΛΛΟ:

ΠΕΤΡΟΣ ΑΒΡΑΜΗΣ. Καταλαικές.
 Κ. ΘΕΟΤΟΚΗΣ. Η Παντοειά της Σταλαχτής.
 ΕΙΡΗΝΗ Α. ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ. Οι δυο θανάτοι.
 ΕΝΑΣ ΦΡΟΝΙΜΟΣ. Απολογία των Φρονίμων.
 ΣΠΥΡΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ. Σκιάς Γροθιάς (τέλος).
 ΝΑΞΙΠΠΟΣ. Μιά περασμένη αγάπη.
 ΤΙΜΩΝΑΣ. Ο Περούλης.
 ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Εὐαγγελία Χατζή. Νάξιππος.
 Δ. Π. Τ. Φαινόμενα και πράματα (Αρμόδιοι... Βιβλιοκάπηλοι—Τὰ κάθρα κ' ἡ Πολιτεία—Βουλή και Πανεπιστήμιο—'Εγγλέζικος δάχτυλος—'Ενα χιαστό σκῆμα—'Ο πριγκ. 'Αντρέας στη Λάρισα).
 Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ—ΦΟΝΟΠАЗΑΡΟ ΒΔΟ-ΜΑΔΙΑΤΙΚΟ.

ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΦΡΟΝΙΜΩΝ

'Αγαπητέ μου «Νουμά»,

Καλά τὰ ψέλνει τῶν φρονίμων ὁ μονάρχιδές μας Καρκαβίτσας, στὸ περασμένο φύλλο σου, πῶς τὸ παράκαμαν νὰ φοβοῦνται τόσο πολὺ τὰ λόγια, μὰ ἴσως νὰ μὴν ἔχῃς και λόγου σου ἄδικο σ' ὅλα ὅσα λές στὴν ἀπάντησή σου.

Τὰ λόγια βέβαια πῶς εἶναι κακόμοιρα, καθὼς τὸ θέλει ὁ φίλος, κ' ἡ βουθαμάρα φέρνει ἴσια στὸ θάνατο, μὰ νομίζω πῶς ἀπὸ βουθαμάρα σὲ βουθαμάρα κὶ ἀπὸ λόγια σὲ λόγια ὑπάρχει πάντα ἀρκετὴ διαφορά. Ὅποιος δὲν ἔχει μέσα του ζωὴ γιὰ νὰ δείξῃ, θέλει δὲ θέλει εἶναι βουβός· μὰ βουθαίνεται, κὶ ὅποιος κρύβει ζωὴ ταπεινωμένη. Κ' ἰδῶ εἶναι ὁ κόμπος. Τὰ λόγια πάλι—τὰ μεγάλα λόγια, ἐννοεῖται, κὶ ἔχ' τὰ συνειθισμένα τῆς καθημερινῆς ζωῆς—γιὰ νὰ μὴν εἶναι λόγια παραλυτικοῦ, πού ρητορεύει χωρὶς νὰ αἰσθάνεται τὴν κατάστασή του, πρέπει νῆναι πλημμύρισμα ζωῆς ἐντονης κ' ἐπιτυχημένης, φανέρωμα τῆς χαρᾶς, κελἀίδημα κατορθωμάτων.

'Ε, λοιπόν, εἶναι τίτλια—στὸ Θεό σου, κ. Καρκαβίτσα—ἡ ζωὴ μας ἡ ἐθνική; Αὐτὴ μᾶς κάνει νὰ βρᾶζουμε και νὰ ξεχύνουμε λόγια παχιά; Τηνὲ ζῆρεις καλύτερ' ἀπὸ κάθε ἄλλον κ' εἶναι περιττὸ νὰ ἐπιχειρήσω νὰ σοῦ δώσω τὴ ζουγραφιά της, πρᾶμα πού δὲ μπορῶ κιόλας νὰ τὸ κάμω τόσο γτυπητᾶ, ὅσο θὰ τόκαμνες ἐσύ. Μπορῶ ὅμως νὰ δανειστῶ μιὰν εἰκόνα σου, τῶν ἀγέρηδων, γιὰ νὰ πῶ τὴν ἰδέα μου. Ἐνῶ, μὲ καρδίη χηλιοτρυπημένο, χάρβαλο, πού καμμιὰ ἐλπίδα δὲν ὑπάρχει πῶς μπορεῖ νὰ

μπαλωθῇ, βρισκούμαστε σὺψυχοι και σύστολοι μὲς τῶν νότου τῆ μούχλα και τῆ σαπίλα, τοῦ λόγου σου τὸ βαστᾶς νὰ ὄνειρευοῦμαστε παλληκαριές και νὰ παραληροῦμε γιὰ παγοβοῦνια, και προτιμάς, λές, τὰ γριοφύσημα τοῦ βοριᾶ. Ἐμένα μού φαίνεται τῆς πρώτης ἀνάγκης—ζήτημα ζωῆς ἢ θανάτου—νὰ τραβήξουμε γιὰ τὴν ὥρα μὲ κάνα σιγανὸ ἀγεράκι στὸ πρώτο λιμάνι πού θὰ βροῦμε, ὡς πού ν' ἀλλάζουμε καρδίη και νὰ γιατρευτοῦμε ἀπ' τῆς θαλασσοταραχῆς τὸ κακό. Ἄν ἔχω δικιο ἢ ἂν δὲν ἔχω δὲν τὸ ξέρω, λέω μονάχα τὸ τί μού φαίνεται. Μὲ τὸ σαπιοκάραβό μας και τὴ φουρτούνα πού τὸ δέρνει βρῖσκω πῶς τὰ μόνα λόγια πού μᾶς ταιριάζουν εἶναι πιερά σὺν τὸ κινίνο λόγια, ζυγιασμένα μὲ τοὺς κόκκους, ὅταν ἡ φροντίδα μας εἶναι πῶς θὰ τὰ βγάλουμε πέρα μὲ τὸν κίντυνο πού μᾶς φοβερίζει· εἶτε, ἂν θέμε λυρισμούς, ἱερεμιάδες σὺν αὐτῆς τῆς δυὸ στροφῆς τοῦ «Γιόννη» πού εἶχε τῆς προάλλες ὁ «Νουμάς»:

Στέναζε, Γιωνή! Μὲς' στὴ σπηλιά,
σὺν ἔθνικὸ τὸ φόνο,
μόνος ἐσὺ παλμό·χεις σιὴν καρδιά,
σιὰ στήθια πόνο.

'Ὅπου 'ναί γλάφκες λάβαρα σταβροὶ
στήσου ἔθνικὸ σημάδι,
και μιὰ γενιά ταλάνιζε νεκρῶ
πρωὶ και βράδυ.

Αὐτὰ εἶναι τώρα τὰ μόνα ἐθνικά λόγια πού μᾶς πρέπει, ὅσο δὲ βλέπουμε τὴν ἐθνική ζωὴ πού θέμε.

'Ἄν τηνὲ δοῦμε ὅμως καμμιὰ εὐτυχημένη μέρα τῆ ζωῆς αὐτῆς, ἂν ἀλλάξουμε, ὅπως εἶπα, καρδίη κ' εἶναι τὸ καινούργιο ὅπως πρέπει νῆναι, ἔγια μόλα τότες! Πᾶμε, ὅπως θές, ὅλο κατὰ τοὺς βοριάδες! Τότες νὰ δῆς πῶς φουτράνουν και τὰ ζωντανὰ και τρανταχτὰ λόγια, λόγια σὺν τοῦ Αἰσχύλου! Μὰ μονάχα τότες. Μὲ τὴ συμφωνία τοῦ γεροῦ καρκαβιού, μὲ τὴ συμφωνία τῆς γερῆς, τῆς τρανῆς, τῆς ἀληθινῆς, τῆς ἐπιτυχημένης ζωῆς, ἐθνικῆς και κοινωνικῆς. Δὲ βλέπεις πού κὶ ὁ Ψυχάρης, γιὰ νὰ γίνῃ ἀηδόνι, περιμένει πρώτα τὴ νίκη στὸν ἀγῶνα τὸν ἰδιαιτέρο—πὸναι μέρος τοῦ ἐθνικοῦ—τῆς ἀγαπημένης μας δημοτικῆς γλώσσας; Ἐτσι λείει σὲ κάπιο γράμμα του μέσα στὰ «Ρόδα και Μῆλα» κ' ἔχει πολὺ δικιο. Πολλὰ θὰ γεννηθοῦν ἀηδόνια τότες, σὰ λάμψη καινούργιοσερμένη στὴ ζωὴ ἡ ὄνειρεμένη Ἑλλάδα και περιμαζέψῃ ἀπ' τὴ λάσπη τὰ μαργαριτάρια της, πού τὰ ποδοπατοῦνε τώρα τόσο και τόσο χοῖροι.

Τὸ εἶχουμε μὲ τὴν καρδίη μου και γιὰ νὰ τελειώνω, βάζω γιὰ συμπέρασμα πῶς καθὼς τώρα εἶμαστε μὲ λασπωμένη και κουρελιασμένη ἐθνική ζωὴ,

τὸ πρώτο πού μᾶς χρειάζεται—ὅπως τὸ κήρυξε τώρα τελευταῖα κ' ἡ «Ἀκρόπολις»—εἶναι νὰ νοιώσουμε ἕαστερα τὴ θέση μας, κὶ ἀφοῦ τὴ νοιώσουμε, τὸ δεύτερο εἶναι ἡ μελέτη κ' ἡ φροντίδα κ' ἡ δουλιὰ γιὰ τὴ σωτηρία. Τίποτ' ἀπ' αὐτὰ δὲν πιστεύω νὰ καταφέρῃ οὔτε και νὰ σκοπεύῃ νὰ καταφέρῃ ἡ «Κατοχή» τοῦ Βώκου ἢ ἄλλο ὅποιοδήποτε ἱστορικο-πατριωτικὸ δρᾶμα. Λοιπόν οἱ συγγραφεῖς τους ἔχουν ἄλλη καλύτερη δουλιὰ νὰ κάνουν. Ἄς δουλέψουνε κὶ ἔς δουλέψουνε. Τίποτ' ἄλλο.

ΕΝΑΣ ΦΡΟΝΙΜΟΣ

ΚΑΤΡΑΠΑΚΙΕΣ

'Ὁ ἔξυπνε ἀπόγονο τοῦ Περικλέους, πῶς κατάντησες! Βλέπω αὐτῆς τῆς μέρες τὰ χάλια σου κ' ἡ καρδιά μου ραγίζεται κ' ἡ ψυχὴ μου σὲ κλαίει, σὲ κλαίει σὶ ἀληθινά. Ὅπου πᾶς κὶ ὅπου στροφῆς καταραπακιές μαζώνεις. Πάτικ-οὔτ! τσᾶφ-τσούφ!.. ἀκούω νὰ χτυπᾶνε σιδὸν κοκκαλιάρη τὸ σβέροκο σου, στὸ λιπαρὸ πσιωδ σου. Μπάτσες, κλωτσοί, φάπες, χαστούκια πέφτουν ἀπάνου σου βροχηδόν. Ὁ Ρουμᾶνος ξεσκίζει τὴ σημαία σου και κατατοῦρει τὰ παιδιὰ σου. Ὁ Βούλγαρος σὲ βρίζει και σὲ πομπεύει. Ὁ Τοῦρκος χασκογελά στὴ μύτη σου τὸ βάρβαρο χασκογελάσμα τοῦ δυνατοῦ. Ὁ Σέρβος σφαλεῖ τῆς πόρτες του και κουμπώνεται ὡς τὸ λαιμό. Βάνεις τὸν Αὐστριακὸ κριτὴ κὶ ὁ Αὐστριακὸς γλυκαγκαλιάζει τὸν ἀντίδικό σου. Θυμίζεις σιδὸν Ἰταλὸ τὴν ἀγάπη σου, τὰ δάκρυα πού ἔχυσες γιὰ τὴν καταστροφή τῆς Μασσάβας κὶ ὁ Ἰταλὸς σοῦ τὴ δίνει μηχητῆ. Ἀπλώνεις σιδὸν Ἄγγλο μὲ σεβασμὸ τὸ χέρι κὶ ὁ Ἄγγλος γυρίζει ἄλλοῦ. Παρακαλεῖς τὸ Ρῶσσο νὰ προστατέψῃ τὰ παιδιὰ σου κ' ἐκεῖνος σοῦ λέει: «—Μὲ τί; δὲν εἶπες πῶς τᾶχασα ὄλα στὴ Μαιτζουρία;» Κανείς δὲ σὲ κοιτάζει, κανείς. Τόρα πού κὶ ὁ τελευταῖος κάτοικος τοῦ Πόλου ἀρχίζει νὰ λογαριάζεται στὴ συνείδηση τῶν δυνατῶν, ἐσὺ τίποτα. Οἱ μικροὶ σ' ἀποφεύγουν κ' οἱ μεγάλοι σὲ καταφρονοῦν. Οὔτε χέρι βοήθειας, οὔτε λόγο παρηγοριᾶς ἔχει γιὰ σένανε κανείς. Μόλεμα ἔγινες, κατάρα, σεισμός, λοιμός, καταποντισμός, τί;

'Ὁ ἔνδοξε σάλιαγκα, πού σαλιαρίζεις νυχτό-ημερα προγονικά κατορθώματα, σὲ βλέπω και σὲ κλαίω σὶ ἀληθινά.

Μὰ τ' ἀξίζεις τάχα νὰ σὲ κλάψῃ κανείς; Τάχα ἡ τιποτένια σου ζωὴ εἶνε νὰ συγκινήσῃ ψυχῆς πού ἔμαθαν νὰ λογαριάζουν τὴ δύναμη και τὴ θέληση, τὴ δουλειὰ και τὴν τιμὴ; Ἄλλοτε ὁ Ποιητὴς συγκινήθηκε στὸ θυροδάριμ